

Forfatter: Gyllembourg-Ehrensverd, T. C.

Titel: Udrag fra Ægtestand

Citation: Gyllembourg-Ehrensverd, T. C.: "Ægtestand", i Gyllembourg-Ehrensverd, T. C.: *Ægtestand*, udg. af Vibeke Blaksteen, Daneklærerforeningen/Skov, cop. 1982, s. 204. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-gyllem15-shoot-idm140012812735520/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Ægtestand

dyrker kvindens harmoniskabende funktion. Spørgsmålet er, om Thomasine Gyllembourgs forfatterskab i det væsentlige er i overensstemmelse med denne biedermeierholdning, eller om romanerne på vigtige områder bryder med den idylliserende digtning og dermed med hendes egen formålsbeskrivelse.

Typer af fortællinger

Thomasine Gyllembourgs fortællinger kan inddeles i tre typer: 1) fortællinger med overvejende dannelsesformål 2) problemdebatterende fortællinger og endelig 3) psykologisk-realistiske fortællinger.

Dannelsesfortællinger

Den typiske dannelsesfortælling har til formål at danne læseren til en bestemt adfærd og holdning, og den har således ofte et moraliserende præg. Som en konsekvens af det belærende formål er dannelsesfortællingernes personkarakteristik meget stereotyp. Personerne er enten tegnet positivt eller negativt, og læseren kan derfor entydigt identificere sig med dem og lære af deres positive egenskaber – eller distancere sig fra dem. Dannelsesfortællingernes værdier ligger ofte inden for biedermeierholdningens rammer, og deres formål kan f.eks. være at oplyse om selskabslivets rette former eller mådeholdets og ordenens betydning for hjemmets hygge.

Debutnovellen fra 1827 »*Familien Polonius*«, »*En Hverdags-Historie*« fra 1828 og »*Den lille Karen*« fra 1830 er med deres moraliserende præg og enkle og entydige personkarakteristik typiske dannelsesfortællinger. »*Den lille Karen*« handler om en ung og fattig pige, der, efter en lidenskabelig men kortvarig forelskelse i en ligeså ung og fattig løjtnant, indgår ægteskab med en rig, ældre og vanskabt greve og med ham oplever den fuldkomne ægteskabsharmoni. Novellens direkte morale er, at åndelige værdier kan ophæve legemlige fejl, men indirekte formidler den en livs-